

ΤΟ ΓΙΑΤΡΙΚΟ

Τὸ δωμάτιο φωτιζόταν ασθενικά ἀπ' τὸ κατεβασμένο φῶς τῆς λάμπας. Τὸ παράθυρο πρὸ ἔβλεπε στὴν αὐλὴ, εἴταν ἀνοιχτὸ καὶ μιὰ πνοὴ ἀέρα σήκωνε καὶ φούσκωνε τὶς λεπτὲς κουρτίνες. Ποὺ εἶχε βγεῖ ὁμῶς ἡ Μαργαρώ στὸ παράθυρο μὲ ἐπιθυμιὰ νὰ ἀναπνεύσει λίγον ἀέρα μπῆκε πάλι μέσα γρήγορα, γιατί εἴταν τόσο θερμὴ σὰ νὰ περνοῦσε κ' ἐρχόταν ἀπὸ δάσος ποὺ ἦ φωτιὰ τὸ κατὰτρογε.

Καθόταν κοντὰ στὸ τραπέζι χωρὶς νὰ κάνει τίποτα. Ἄκουσε τὴν πόρτα τῆς αὐλῆς ν' ἀνοίγει καὶ σηκώθηκε καὶ κοίταξε, παραμερίζοντας τὶς κουρτίνες, ἀπ' τὸ παράθυρο.

Δὲν εἴταν ὁ Γρηγόρης. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἶχε ἔρθει, διευθύνθηκε σὲ μιὰ καμαρούλα ποὺ φωτιζόταν ἀπὸ μικρὸ κοκκινωπὸ φῶς, καὶ μπῆκε.

Ἀκούστηκαν ὁμιλίες κ' ἔπειτα ἓνα φῶς δυνατὸ φώτισε τὸ δωμάτιο.

Ἐμεινε στὸ παράθυρο κοιτάζοντας τὰ δωμάτια τῆς αὐλῆς. Ἄλλα εἴτανε σκοτεινὰ κι' ἄλλα φωτίζονταν ἀπὸ μικρὸ φῶς. Κι' ὅλα ἦσαν, σιωπηλά. Ὅλοι θάχαν ἔρθει, ὅλοι θάτανε στὸ σπῆνι τους...

Ἀπ' τὸ δωμάτιο ποὺ φωτιζότανε δυνατὰ, κάποτε ὁμιλίες ἀκούγονταν καὶ κρότος κουταλιῶν, ἢ πηρουνιῶν.

Ἡ θερμὴ πνοὴ τοῦ ἀέρα ξακολουθοῦσε ν' ἄρχειται καὶ τὸ μεγάλο δέντρο τῆς αὐλῆς νὰ φλυαρεῖ, νὰ φλυαρεῖ σὰ νὰ μονολογοῦσε ἢ ν' ἄλεγε κάποιον παράπονό του δυνατὰ.

Μιὰ πόρτα δωματίου ἀνοίξε καὶ μιὰ γυναίκα βγῆκε κρατιῶντας ἓναν τενεκὲ καὶ διευθύνθηκε στὸ πηγάδι.

Καθὼς πλησίαζε στὸ δωμάτιο τῆς Μαργαρώς στράφηκε καὶ τὴν εἶδε...

— "Ε, τί νέα, τῆς εἶπε, ἀκόμα δὲ σοῦρθε;.

— Ἀκόμα...

— Ὁ δικός μου ἦρθε κέπωσε μὲ μιᾷ σὺν ξερός! Τάχε πάρει τὰ σκονάκια του γιὰ καλὰ. Οὔτε ἔφαγε. Ἐπωσε σὺν ξερός καὶ ρουχαλίζει σὰ νᾶχει μιὰ μηχανὴ μέσα του πρώτης... Ἄ, ἐγὼ δὲν κοιμοῦμαι μαζί του, χῶρια, τώρα κάνει καὶ ἑσπῆ... Κῆτσι ἄς πάει νὰ ρουχαλίζει... Ἄν καὶ νὰ σοῦ πῶ, Μαργαρώ μου, δὲ μπορούμε νὰ κρυφτοῦμε πίσω ἀπ' τὸ δάχτυλό μας, ἔχουμε συνηθίσει πιά αὐτὴ τὴ μουσικὴ!...

— Ναί, ἀλλὰ πάλι...

— Τί πάλι καὶ ξεπάλι! Ἔτσι εἶνε ὅλοι!.. Ποιὸς δὲν εἶνε ἔτσι; Γιὰ πὲς μου ἕναν, ποιὸς; Γιὰ τὸ Μῆτρο τὸ Ζαγάρα; Αὐτὸς εἶνε, ποιὸς ἄλλος; Ἄς λείπει τὸ νερό του ξωρκισμένο νᾶνε!.. Αὐτὸς κοντεύει καὶ νάπαγοδέψει στὴ γυναῖκα του καὶ στὰ παιδιὰ του νὰ τρῶνε!. Τί λές! Καὶ δὲν τοὺς εἶδες πὼς εἶνε ὅλοι;. Σὰ νᾶχονε βγάλει τὴ χρυσή!. Ὁ δικός σου ἄργησε ἀπόψε...

— Κακὸ εἶνε τὸ κρασί, κακό!

— Κακὸ τὸ πολὺ δὲ λέω, μὰ ἔτσι εἶνε οἱ ἐργατικοί... Τί νὰ κάνουμε;

— Ἦθελα νὰ τῶκοζε...

— Ἄ, αὐτὸ μὴν τὸ περιμένεις!. Δὲ μπορούμε!. Καὶ νὰ θέλουν δὲ μπορούνε, τῶχει ἔτσι τὸ συνάφι τους... Πάμε νὰ πάρουμε ἕνα ὁ ἕνας, πάμε νὰ πάρουμε ἄλλο ὁ ἄλλος, κέπειτα ἅμα πάνε ἄστα!. Καὶ τὸ ὕστερο γιατί νὰ μὴν πιοῦν; Κουρασμένοι ἀπ' τὴ δουλιὰ, ὅλη τὴν ἡμέρα γκάπα, γκούπα, τὸ τραβᾷ τὸ σῶμα! Νάτος, ἂν δὲν κάνω λάθος, σοῦ ἦρθε!. Καλὴ νύχτα...

Καὶ τραβήχτηκε καὶ πλησίασε στὸ πηγάδι. Ἐβγαλε τὸν τενεκὲ κάτω, τὸ ξεσκέπασε παίρνοντας πρῶτα τὸν κουβᾶ ἀπὸ πάνω...

Ὁ ἄνθρωπος ποῦχε μπεῖ στὴν ἀλλή, πλησίασε σιγά, τὴν εἶδε καὶ στάθηκε, καθὼς αὐτὴ κατέβαζε τὸν κουβᾶ κάτω γυρίζοντας τὸ μαγκάνι, ποὺ ἄφινε στριγγές φωνές. Μόλις ὁ κουβᾶς χτύπησε κάτω σιὸ νερό, καὶ οἱ στριγγές φωνές τοῦ μαγκανιοῦ πάψανε, τῆς εἶπε μὲ βαριὰ φωνὴ καὶ ἀργά:

— Καλὴ σπέρα, κυρά Ἑλένη, καλὴ σπέρα;. Τί κάνεις, τί κάνει ὁ Σπῦρος; Τὸν ἔχασα! Πάει σᾶλλα λημέρια... Ἐμᾶς μᾶς λησμόνησε... Ἄς εἶνε καλὰ, ἔτσι πέστον!

— Δὲ σὲ λησμόνησε, μαστρο Γρηγόρη, δὲ σὲ λησμόνησε! Ἡ αἰτία εἶνε πού δουλεύει μακρυνά...

— Καὶ πόσο μακρυνά;

— Στὰ Πατήσια...

— Ἔ, τότε ἄς εἶνε συχωρεμένος! Πέστου μόνον, πὼς τὸν ἤθελα νὰ πιούμε ἓνα... σὺν ἀδελφάκια, σὰ... συγκατοικοί... Δὲν εἶνε μέσα;

— Μέσα εἶνε, κοιμᾶται!

— Ἔ, ἄστον νὰ κοιμᾶται! Ἄς εἶνε καλὰ... Καλὴ νύχτα.

— Καλὴ νύχτα, τοῦ ἀπάντησε ἡ κυρὰ Ἐλένη, κι ἄρχισε νάνεθάζει τὸν κουβᾶ...

Ἡ πόρτα τὸν περίμενε ἀνοιχτὴ καὶ πίσω λίγο ἡ γυναῖκα του, πού παραμέρισε γιὰ νὰ μπεῖ.

Αὐτὸς μπῆκε λέγοντας μιὰ καλὴ σπέρα καὶ μὲ βῆμα βαρὺ πῆγε καὶ κάθισε, ἢ ἔπese σὲ μιὰ καρέκλα.

Ἡ Μαργαρώ ἔκλεισε τὴν πόρτα καὶ τὸν πλησίασε.

— Θὰ φᾶς; τὸν ρώτησε.

— Ἐγὼ;. Ἐφαγα... Δηλαδὴς κάτι τοίμπησα! Ἐφαγὰ ὅμως. Τὸ ἴδιο κάνει... Σὺ ἔφαγες; Ναί;. Ἐφαγες καὶ σύ; Ὠραῖα!. Ἐφαγα κὲγώ, ἔφαγες καὶ σύ!. Ὠραῖα!.

— Μὰ ἄργησες, τοῦ εἶπε ἡ γυναῖκα του.

— Ἀργησα;. Πὼς ἄργησα;. Γιὰ πὲς το μου πῶς νὰ τὰκούσω... Ἀργησα!. Τὶ ἄργησα, ἀφοῦ εἶνε δώδεκα! Νὰ μὲ ταυτιά μου τούτα ἄκουσα τὸ ρωλοῖ νὰ σημαίνει ντίγκ, ντίγκ δώδεκα! Δώδεκα εἶνε ἄργησα;. Τὶ μοῦ λές! Μωρὲ εἶνε ντάλα μεσημέρι!... Δηλαδὴ ἂν εἶταν ἥλιος θάτανε μεσημέρι... Τὸ ἴδιο κάνει, δὲ ντρέπεσαι!...

Καθὼς μιλοῦσε ζητοῦσε νὰ στηρίξει τὸ χέρι του στὴ μέση του, ἀλλὰ δὲν τὸ κατόρθωνε, κυλοῦσε κάτω. Στὸ τέλος ἔπισσε τὸ μερί του. Ἐγειρε ἔπειτα, ἅμα τελείωσε νὰ λέει, τὸ κεφάλι στὸ στῆθος καὶ λίγο στὰ πλάγια κέμεινε.

Ἐξω στὴν αὐλὴ ἀκούστηκε ὁ κρότος τοῦ μαγκανιοῦ, οἱ στριγγὲς φωνές του, ποῦδγαζε νερό.

— Θέλεις νὰ πλαγιάσεις τὸν ρώτησε ἡ γυναῖκα του σιγά...

— Τὶ εἶπες;. τὴ ρώτησε σηκώνοντας τὸ κεφάλι.

— Νὰ πλαγιάσεις...

— Νὰ πλαγιάσω;. Ἀκου λέει! Καλὸ θὰ μοῦ κάνει!.

— Ἐλα λοιπόν...

— Ναί, ναί.

Μὲ κόπο σηκώθηκε καὶ μπήκε στὴν κρεβατοκάμαρα. Τὸ κρεβάτι εἶταν ἑτοιμο καὶ βαρὺς κάθισε πάνω. Ἐβγαλε τὸ σακκάκι του καὶ τὸ ἔρριξε στὰ σίδερα τοῦ κρεβατιοῦ, ἔπειτα ἄρχισε :

— Μωρὸ ἀπόψε, ἔ νάσουνα, Μαργαρώ, ἔπρεπε νᾶσαι!. Μωρὲ κάνανε κάτι γέλια!. Κεῖνος ὁ Σκλαθάκος μᾶς ἔκανε καὶ σπαρταρούσαμε ἀπ' τὰ γέλια... Μὰ τὶ γέλια εἶταν ἐκεῖνα!.. "Α, Μαργαρώ, ἔπρεπε νᾶσουνε!.. Ἐχασες!.. Στὸ λέω, ἔχασες!.. Ἐπρεπε νᾶσουνα!.. Μωρὲ τὶ γέλια εἶταν ἐκεῖνα!.. ἔπρεπε νᾶσουνα!.. "Α, γέλια μιὰ φορά!. Καὶ τὰ ρουφήξαμε παληκαρίσια!.. Μὰ δὲ λέω, τὸ πολὺ βλάπτει, μὰ... ὅταν ἔχεις παρέα καλή... Δὲ λέω... Μὲ ρέγουλα... Μὰ πάνε καὶ τὰ φαρμάκια κάτω τὸ ξέρεις;.. Πάνε τὰ φάρμακια κάτω!.. "Ατιμος εἶν' ὁ κόσμος κι' ὅλα μάταια, Μαργαρώ μου... Μὰ δὲ μοῦ λὲς τὶ κάνεις αὐτοῦ,.

Εἶχε δεῖ τὴ γυναῖκα του νὰ μὴν προσέχει πιά σαυτὸν, ἀλλὰ νὰ χτυπᾷ μὲ τὴν παλάμη ἐδῶ καὶ κεῖ τὸν τοῖχο...

— Σκνίπες σκοτώνω, τοῦ ἀπάντησε αὐτὴ καὶ γύρισε σαυτὸν μόλις τὸ κεφάλι της.

— Μὰ ἔτοι δὲ θάφήσεις καμμιὰ οὔτε γιὰ δεῖγμα! Μὰ, γιὰ ἄκου δῶ, δὲ μοῦ λὲς, πὼς βρεθήκαν οἱ σκνίπες μέσα;

— Εἶχα ἀνοιχτὰ τὸ παράθυρο καὶ μπήκανε!.

— Βρὲ τίς κερατένιες!. Μὰ δὲ μοῦ λὲς, ἄκουσέ με, καὶ πὼς μπήκανε;

— Σοῦ εἶπα, εἶχα ἀνοιχτὸ τὸ παράθυρο...

— Καὶ γιατί νὰ τῶχεις ἀνοιχτό;

— Μὰ τὶ λὲς τώρα;. Μὲ τόση ζέστη κλειστὰ θάχα;.

— Ναί, ναί, ἔχεις δίκαιο δὲν σοῦ λέω... Μὰ καὶ τὶ φταῖνε αὐτές;. Γιὰ, γιὰ πὼς τίς βαράει!. Μὰ καὶ τὶ φταῖνε αὐτές;.. Μπήκανε μέσα!. Καὶ πὼς μπήκανε;. Ἐ μπήκανε!. Σπουδαῖο τὸ πράμμα!. Μὰ... ἄκου, Μαργαρώ!.. Νὰ δεῖς θὰ σοῦ πριστοῦν τὰ χέρια... Βάρα! Καὶ τὶ θὰ καταλάβεις!.

Αὐτὴ δὲν τοῦ ἀπαντοῦσε, τὸν ἄφινε νὰ λέει. Πῆρε μάλιστα καὶ τὸ φῶς, γιὰ νὰ βλέπει καὶ νὰ σκοτώνει τίς σκνίπες. Κι' αὐτὸς ἔλεγε, ἔλεγε, ἐπαναλάμβανε τὰ ἴδια...

Ὅταν δὲν τὸν ἄκουε νὰ λέει πιά, γύρισε καὶ τὸν εἶδε. Εἶχε ἀποκοιμηθεῖ ὁ μισὸς πάνω στὸ κρεβάτι καὶ ὁ μισὸς κάτω...

"Ἀφῆσε τὸ φῶς καὶ πῆγε νὰ κλείσει τὰ παραθυρό-

φυλλά. Ἡ αὐλὴ εἶταν ἔρημη. Καὶ ἡσυχία. Τὸ μεγάλο δέντρο δὲ φλυαροῦσε, σὰ νᾶχε ἀποκοιμηθεῖ...

Πρωί, πρωί, ὅταν ὁ ἥλιος χρύσωνε τὴν κορυφὴ τοῦ ψηλοῦ δέντρου, ὁ Γρηγόρης εἶταν ἑτοιμος γιὰ νὰ φύγει. Καὶ ἡ γυναῖκα του εἶχε σηκωθεῖ μαζί του καὶ πληγαινερόταν.

Καὶ στᾶλλα τῆς αὐλῆς δωμάτια εἶχαν σηκωθεῖ καὶ τίναζαν, σάρωναν. Σᾶλλα πάλι, στὴν πόρτα τοὺς ἀπ' ἔξω, πλενόταν, ἔπλεναν τὸ κεφάλι τοὺς...

Τὸ μαγκάνι δὲν ἔπανε νὰ ἐργάζεται, νὰ κατεβάζει τὸν κουβά, γὰ τὸν φέρνει πάνω γεμάτο νερό, κῆπειτα νὰ τὸν ξανατρέχει κάτω μὲ ὀρμὴ γιὰ νὰ ξαναγεμίσει...

Κάποιος τραγουδοῦσε... Ἐνα μωρὸ ἔκλαιε. Ἀπ' ἔξω, στὸ δρόμο, σκυλιὰ γαύγιζαν.

Ὁ Γρηγόρης βγῆκε ἔξω.

— Ἀ, γιὰ νὰ σοῦ πῶ Μαργαρώ, εἶπε στρέφοντας στὴ γυναῖκα του, τὸ μεσημέρι νὰ μὴ μὲ περιμένεις, νὰ τὸ ξέρεις, δὲ θᾶρθω...

— Μὰ γιατί ; τὸν ρώτησε κείνη.

— Ἡ δουλειὰ πάει νὰ τελειώσει καὶ πρέπει νὰ τῆς δώσω δρόμο νὰ φεύγουμε ἀπ' ἐκεῖ. Θὰ γείρω λίγο στὸ γιαπί... Ἰσαμε αὔριο πιστεύω τᾶχουμε νέτα!

— Καὶ γιατί δὲ μοῦ τοῦλεγες πρωτίτερα !. Στάσου εἶναι καιρὸς ἀκόμα, νὰ σοῦ τυλίξω τὸ φαί σου γιὰ νὰ μὴν ξοδεύεις !.

— Δὲ ντρέπεσαι !. Ἡ καμῖλα δὲ κουτσαίνει ἀπ' τᾶφτί !. Πέραν τὸ μεσημέρι ἐσύ... Γιά...

Ἡ Μαργαρώ τὸν ἔβλεπε ποὺ ἔφευγε, ἴσαμε ποὺ βγῆκε ἔξω, στὸ δρόμο, ἀπ' τὴ μεγάλῃ ξυλένια πόρτα...

— Νᾶταν εἶσι πάντα, σκέφτηκε.

Ἐνας, ἕνας οἱ ἄντρες φεύγανε. Οἱ γυναῖκες τίναζαν, ἔβγαζαν νερό, μιλοῦσαν μεταξύ τους. Ὁ ἥλιος εἶχε κατεβεῖ κάτω καὶ πλησίαζε νὰ ξαπλωθεῖ στὴν αὐλὴ !.

— Θὰ κάνει ζέστη πάλι σήμερα κυρὰ Μαργαρώ, εἶπε μιὰ μεσόκοπη, στὴ γυναῖκα τοῦ Γρηγόρη. Θὰ μᾶς ψήσει !.

— Δὲ μᾶρέσει τὸ καλοκαίρι.

— Ναί, ἔχεις δίκιο, μὰ ὅταν εἶνε χειμῶνας τὸ θέλουμε καὶ τὸ λέμε καλοκαιράκι, ὅταν πάλι ἔρχεται καὶ μᾶς ψήνει, θέλουμε τὸ χειμῶνα καὶ τὸ βρίζουμε !. Οὔτε μεῖς δὲν ξέρουμε τί θέλουμε !

— "Ε, δὲν τὸ ξέρεις, κυρά Μαρία, φώναξε μιὰ ἄλλη, πούγε βγεῖ στὴν πόρτα νὰ τινάξει μιὰ παπούτσα γιγάντια κεῖγε σταματῆσει τὸ ξεσκόνισμα, γιὰ νὰκούσει. Αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τὸ ξέρεις!. "Ο,τι δὲν ἔχει κανεὶς ἐπιθυμαί!.

— "Α, ναί, ἔχεις δίκιο!.

— "Ετσι εἶνε!.

— "Εσύ, κυρά Ἑλένη, τί λές;.

— "Εγὼ τί νὰ πῶ;.

— Σὰ νὰ μὴν ἔχεις ὄρεξη... .

— Μὴν εἶδες κανένα ὄνειρο κακό... .

— Τὸ βρῆκες!. αὐτὸ εἶνε! "Αστε τὴν τρομάρα μου! .Απόψε εἴτανε!... Μπά, μπά, μπά!! "Οσο τὸ θυμᾶμαι ταράζουμαι!.

— Γιὰ πέστο μας... .

— Τί εἶδες;.

— Γιὰ νὰκούσουμε;.

"Η κυρά Ἑλένη πῆγε κοντὰ τοὺς κρατῶντας ἓνα κοφίνι. Γρήγορα πλησίασε καὶ κεῖνη πού εἴτανε στὴν πόρτα μὲ τὴν παπούτσα τοῦ γίγαντα περασμένη στὸ χέρι ἢ ἔχοντάς τὴν φορεμένη στὸ χέρι τῆς, καὶ μὲ τᾶλλο κρατῶντας τὸ ξεσκονόπανο... .

— Γιὰ λέγε... .

— "Α, τί νὰ σᾶς πῶ, τί τρομάρα πέρασα ἀπόψε!.

"Α, δὲ λέγεται!.

— Γιὰ, γιὰ λέγε μας... .

— Πῶ, πὼ εἴταν ἐκεῖνο!. Εἶδα, λέει, νᾶχει γίνεῖ ἓνα ρέμα βαθὺ ἐδῶ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι μας, βαθύ, πολὺ βαθύ. Καὶ κατέβαζε ἓνα νερὸ θολό, θολὸ καὶ βονίζε!. πὼς βονίζουν τὰ ρέματα ὅταν κοτεάζουν πολὺ νερό;. "Ιδια κιἀπαράλαχτα!. "Οπου βγαίνει, λέει, ἡ Τασίτσα μου ἔξω καὶ πρὶν προφάσω νὰ τῆς πῶ μιὰ λέξη — Μή, μή, πρόσεχε! πέφτει μέσα καὶ χάνεται!. "Ω τὴν τρομάρα μου τότε, τίς φωνές μου!... "Ο ἄντρας μου ἂν καὶ κοιμούμαστε χώρια, ξύπνησε κέτρεξε καὶ μὲ ξύπνησε... Μόνο τὰ παιδιὰ δὲν ξυπνήσανε... Εὐτυχῶς! Νὰ σᾶς πῶ ὅμως ἓνα περίεργο; Σὰ νὰ μὴν ἔπεσε μόνη τῆς ἡ Τασίτσα μου, νὰ τὴν ἔσπρωξε νὰ πέσει ἡ γρηὰ Μηλιά!.

— "Ω!.

— Μπά!.

— "Η γρηὰ Μηλιά!.

— Αὐτὸ τὸνειρο νὰ τὸ προσέξεις!.

— Μπά, τί τῆς λές! "Ονειρο εἶνε... .

— "Όχι, νά με συγχωρεῖς εἶνε κακό!
— "Όχι δὲν εἶνε!. Τὸ μόνο ποὺ θὰ κάνουμε ἅμα ἐρθεῖ
ἡ γοργὰ Μηλιά ἐδῶ νὰ τὴ δαίρουμε! Νὰ τῆς ριχτοῦμε ὅλες!.

— "Εσὺ γελᾷς... Δὲν πιστεύεις τὰ ὄνειρα;

— "Όχι!.

— "Εγὼ τὰ πιστεύω.

— "Εγὼ δὲ βλέπω ποτές!.

— Τὶ λές!.. Δὲ βλέπεις!.. Καλὸ κι αὐτό!.

— Μπὰ ἐμένα μᾶρέσει νὰ βλέπω!.

— Τώρα πάφτε νὰ σᾶς πῶ τί ἔκανα γὼν καὶ σεῖς λέτε
ὅτι θέλατε!. "Εγὼ ἔκλεισα μέσα τὴν Τασίτσα μου, τῆς
εἶπα νὰ μὴ βγῇ διόλου σήμερα ὅπως καὶ ἡ Φανὴ μου!
Τοὺς εἶπα καὶ τὸνετρο καὶ ποὺ νὰ τὶς παρακαλεῖς δὲ
βγαίνουνε!. "Ετσι μοῦπε καὶ ὁ Σπῦρος...

— Καλὸ εἶνε, ὅποιος φυλάει τὰ ροῦχα του ἔχει τὰ
μισά...

— "Ολα δὲ λές!.

— "Εγὼ πιστεύω πὼς εἶνε καλὸ αὐτὸ τὸνετρο!.
Φεύγουν τὰ βάσανα. Τὸ παιδὶ εἶνε παιδεμένος!.

— Βρὲ ἄσμε χριστιανὴ μου!. Τὸ παιδὶ εἶνε παιδε-
μός! Καλὰ ἔκανα... Δὲν ξέρω γὼ τέτοια... Καλὰ ἔκανα...
"Ας πᾶω τώρα νὰ πάρω κάρθουνα ἀπ' ἐκεῖνον τὸ γρινιάρη
τὸν κύρ Γιώργη... πῶ, πῶ, τί ἄνθρωπος εἶνε αὐτός!.

— "Αλήθεια τί γρινιάρης!.

— Καὶ πρόστυχος!.

— "Αμ' πλούτισε!.

— "Ε, τὸν ξυπόλυτο!

— Καὶ σοῦχει κάνει νὰ μιὰ μύτη!.

— Τὴ μουτζουρομένη!.

"Η κυρὰ "Ελένη ἔφυγε. Οἱ γυναῖκες ξακολούθησαν νὰ
λένε. "Άλλες δυὸ πήγαν κοντὰ καὶ κάτι ἄλλα βρήκανε νὰ
ποῦνε.

Καὶ φλυαροῦσαν γιὰ καλὰ, ὅταν φάνηκε πάλι ἡ κυρὰ
"Ελένη στὴν πόρτα...

— Μὰ δὲ βγαίνετε νὰ δῆτε τί γίνεται, τοὺς εἶπε,
χωρὶς νὰ μπεῖ μέσα.

— Τὶ εἶνε;

— Τὶ τρέχει...

Κι' ὅλες διευθύνθηκαν πρὸς τὴν πόρτα...

— Νά, αὐτός, ὁ γέρο Κάργας ὡς φαίνεται τὰ τίναξε
μέσα κεῖ κλεισμένος στὸ μαγαζί του, κ' ἦρθαν ἰαήνψια του...
γιὰ νὰ δεῖτε'. "Α, νά, νὰ οἱ χωροφύλακες φέρανε τὸ μαστρο

Γιάννη. . . Αὐτὸς δὲν εἶνε ὁ μαστρο Γιάννης; Αὐτὸς εἶνε, τὸν φέρανε γιὰ νᾶνοίξει τὸ μαγαζί!. Ἐχει δυὸ μέρες νᾶνοίξει μὲ τὴ σημερινὴ τρεῖς!. Καὶ πῆγαινε στάνηψια του κέτρωγε κάθε βράδι, καὶ δυὸ βραδιὲς δὲν πῆγε. . . Νὰ πῆγε ταξείδι θὰ τοὺς τῶλεγε. . . Γιαυτὸ ἦρθαν, κάνανε, χτύπησαν τὴν πόρτα, πῆγαν τὸν ἀστυνόμο. . .

— Πάμε νὰ δοῦμε;.

— Ναὶ ναί, πάμε!.

— Νᾶφήσω τὰ κάρθουνα κέφτιασα!

Οἱ γυναῖκες πλησίασαν στὸ μαγαζί τοῦ γέρο Κάργα, ἀπ' τὸ ἀντίθετο πεζοδρόμιο, ὅπου εἶχαν σταθεῖ ἀρκετοὶ καὶ μαζὶ ἓνας μὲ ψάθινο καπέλο καὶ γιालιά. Ἀπὸ τὰ γειτονικὰ παράθυρα εἶχαν προβάλλει γυναῖκες, κορίτσια, παιδιὰ καὶ κοίταζαν.

— Βλέπετε κείνους τοὺς δυὸ μὲ τᾶσπρα; Εἶνε τάνηψια του. . . εἶπε ἡ κυρὰ Ἑλένη στὶς γυναῖκες.

Ἕνας ψηλὸς πολὺ, μοντζουρομένος εἶχε ἀρχίσει νὰ παλεύει νᾶνοίξει τὴν πόρτα. . .

— Μπά, εἶπε ὁ κύριος μὲ τὰ γιालιά, ἄδικα, αὐτὴ θᾶνε κλεισμένη ἀπὸ μέσα μὲ σύρτη, μπάρα!.

Κι' αὐτὸ κατάλαβε καὶ ὁ μοντζουρομένος, γιατί κάτι εἶπε στὸν ἀξιοματικὸ τῆς χωροφυλακῆς ποὺ στεκόταν κοντὰ του. Αὐτὸ ἐγινε μὲ μιᾶς γνωστὸ στὸν κόσμον ποῦχε μαζευτεῖ.

— Εἶνε ἀπὸ μέσα κλεισμένη μὲ σύρτη!.

— Τῶπα γώ, εἶπε ὁ κύριος μὲ τὰ γιालιά! Εἶνε βέβαιον τώρα, πὼς κάτι ἔπαθε μέσα!.

— Μὰ γιατί δὲ τὴ σπάζουν; ρώτησε κάποιος.

— Ἄμα δοῦνε, πὼς δὲ μποροῦνε ἀλλοιῶς, αὐτὸ θὰ κάνουν, τοῦ ἀπάντησε ὁ κύριος μὲ τὰ γιालιά, χωρὶς νὰ τὸν κοιτάξει.

Οἱ γυναῖκες ποὺ κάθονταν δίπλα κ' εἶχαν κι' αὐτὲς βγεῖ στὴν πόρτα, ἀφοῦ μίλησαν ζωηρὰ μεταξύ τους μιὰ στιγμὴ, εἶπαν στὸν ἀστυνόμον κάτι, ποὺ δὲ μπόρεσαν νὰκούσουν οἱ γυναῖκες, δείχνοντας μέσα τὴν αὐλὴ τους.

Μὲ μιᾶς τότε ὁ ἀστυνόμος, ὁ ψηλὸς μοντζουρομένος καὶ χωροφύλακες μπήκανε μέσα μὲ τὶς γυναῖκες. Τὸ πλῆθος ὥρμησε κι' αὐτὸ νὰ μπῇ, ἀλλὰ τῶθγαλαν ἔξω οἱ χωροφύλακες. Δυό, τρεῖς ἔμειναν στὴν πόρτα φρουρῶντας.

Τὸ σπιτί εἶταν τοῦ γέρο Κάργα, καθὼς καὶ ἄλλα δυὸ στὴ χωρμῇ.

— Ἐχει παράθυρο τὸ μαγαζί στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ, ἀπ' ἐκεῖ θὰ μποῦνε, εἶπε ἡ μιὰ γυναῖκα στὴν ἄλλη.

‘Αλλά τὸ παρὰθυρο εἶταν ὅμως μὲ σίδερα καὶ κλειστὸ ἀπὸ μέσα...

Ἄλλη κίνηση. Δυὸ μάγκες βγήκαν μὲ ὁρμὴ σκίζοντας τὸν κόσμο καὶ τρέχοντας στρίψανε τὸν ἄλλο δρόμο, ἓνα μεγάλο...

Τὸ πλῆθος ποὺ εἶχε πυκνώσει πολὺ ἔμαθε γιατί ἔτρεχαν. Πάνε νὰ φέρουν ἐργαλεῖα, σφυριά κι’ ἄλλα, λίμες, κοπίδια...

Κι’ ἔτσι εἶταν. Τὰ παιδιά ἦρθαν πίσω φέρονοντας σφυριά, κοπίδια.

— Εἶνε καλὸς τεχνίτης ὁ κύριος Γιάννης καὶ θὰ τὰ καταφέρει ὅπως πρέπει, εἶπε ἓνας ξεσκοίφωτος.

Καὶ τὸ πλῆθος ὅσο πῆγαινε γινόταν περισσότερο, καὶ σὰ νερὰ λίμνης ποὺ ἀπὸ πολλὰς μεριεὶς πέφτουν σαυτὴ διάφορα ρέματα, φούσκωνε φούσκωνε...

Κρότοι μέσα...

— Νὰ καὶ οἱ φίλοι τοῦ ἄντρα σου! ἔκανε μιὰ ἀπ’ τὶς γυναῖκες στὴ Μαργαρώ.

— Ποῦνε;

— Νά, νὰ ἐκεῖ, κοντὰ στὴν πόρτα τοῦ ραφτάδικου! Ὁ Σκλαδάκος μὲ τὸ Φανόπουλο! Νὰ ἐκεῖνοι οἱ δυό, αὐτὴν πόρτα, ὁ ἓνας ποὺ ἀκουμπᾷ ἡ ράχη του στὸν τοῖχο... ποὺ μιλοῦνε... Μὲ τὸ σταχτὶ καπέλο... Μὰ δὲν τοὺς ξέρεις;. Μπά!.. τί μοῦ λές!.. Νὰ λοιπόν, κείνος μὲ τὸ σταχτὶ καπέλο ὁ ξανθὸς εἶνε ὁ Σκλαδάκος, καὶ ὁ ἄλλος μὲ τὸ κασκετάκι καὶ τὰ γενάκια ποὺ ἀκουμπᾷ στὸν τοῖχο ὁ Φανόπουλος... Μὰ δὲ δουλεύουν;.

— Ὅχι, κάθονται...

Οἱ κρότοι σταμάτησαν.

— Τᾶνοιξαν, τᾶνοιξαν! ἄκουσαν οἱ γυναῖκες νὰ λέει τὸ πλῆθος.

Μιὰ ἀπ’ αὐτὰς κατέβηκε ἀπ’ τὸ πεζοδρόμιο...

— Ποὺ πᾶς, κυρὰ Παναγιώτα; τὴ ρώτησαν οἱ ἄλλες.

— Πάω νὰ δῶ...

Καὶ χώθηκε μέσ’ στὸ πλῆθος.

— Μέσα εἶνε καὶ ἔχει βρωμίσει, ἄκουσαν οἱ γυναῖκες πάλι νὰ λένε.

— Μὰ ἰὸπα γώ, μίλησε ὁ κύριος μὲ τὰ γιαλιά, αὐτὸς πάει καὶ πάει!.

Ἄλλη εἵδηση σὲ λίγο:

— Τὸν βρήκανε κόκκαλο...

Καὶ τὸ πλῆθος ἀκόμα γένοταν περισσότερον, ὁ δρόμος εἶχε γεμίσει...

Ξαφνικὰ ἡ πόρτα τοῦ μαγαζιοῦ ἡ κλειστή κινήθηκε καὶ ἄνοιξε μ' ὀρμή...

— ὦ, φώναξε τὸ πλῆθος κέκανε πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἀλλ' οἱ χωροφύλακες μπήκαν ἐμπρός...

Ὁ κόσμος σπρωχνόταν, πατοῦσε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον...

— Μὰ τί κάνουν ἔτσι! εἶπε ἓνας πρὸς ἄλλον ἀπ' τὸν κόσμον, ἢ ἀπ' ἐμπρός, τί θὰ δοῦνε; Νά, τὸν βρήκανε κόκκαλο καὶ βρώμιο στὸ κορβάνι του!

— Πάμε; ρώτησαν οἱ γυναῖκες ἡ μιὰ τὴν ἄλλη.

— Ναί, ναί πάμε... ἴδαμε πολὺ.

Καὶ φύγανε ὅλες μαζί περνώντας μέσα ἀπ' τὸ πλῆθος.

— Αὐτὰ παθαίνουν οἱ γεροτσιγκούνιδες! εἶπε ἡ μιὰ πρὸς τὴν ἄλλη.

— Νὰ σοῦ πῶ!. Αὐτὸ τὸ τέλος ἔχουνε, εἶπε ἄλλη. Ὅλο λεφτὰ λεφτὰ νὰ κάνουν καὶ ἄς μὴν ἔχουνε κανένα, οὔτε γυναῖκα οὔτε παιδιά!...

— Τάνήψια του θὰ τὰ χαροῦν!

— Καὶ πὼς ἔκανε γιὰ λεφτὰ!. Δὲ μποροῦσες νὰ τοῦ κόψεις πεντάρα!

— Τσιγκούναρος, καλέ, τσιγκούναρος!

— Καὶ δὲν τὸν εἶχατε δεῖ, γέρος μὲ λεφτὰ νὰ δουλεύει, καὶ νὰ δουλεύει καὶ μόνος, οὔτε κάλφα...

— Καὶ γι' αὐτὸ πάει σὰν τὸ σκυλί!

Καὶ οὔτε δωμάτιο δὲν εἶχε, δὲ λὲς κι' αὐτό; Νὰ κοιμηθῇ πίσω ἀπ' τὰς μύστρες του, ἐνῶ εἶχε σπιτάρες!

Ἔ, μωρὲ πὼς κάνει τὸ χρῆμα τὸν ἄνθρωπο!

— Σὰ ζῶο!

— Τί λὲς! μακάρι νὰ τὸν ἔκανε σὰ ζῶο!

Ἡ κυρὰ Παναγιωτίτσα μπήκε στὴν αὐλή...

— Ἔ, ἔ; τῆς ἔκαναν οἱ γυναῖκες.

— Νὰ τὸν βρήκανε πεθαμένο καὶ βρώμικο, εἶπε αὐτὴ περπατώντας κοντὰ τους νὰ σταθεῖ στὸν ἴσκιο, πρὸς στεκόντουσαν αὐτὲς!

— Πῶ, πῶ τὴν κατάντια του! ξακολούθησε ἅμα πῆγε κοντὰ τους, ὁ ἓνα παλιοκρέβατο βρώμικο πίσω ἀπ' τὰς μύστρες του!. Πῶ, πῶ, πῶ! Καὶ νάχει τόσα λεφτὰ!. Ἔχει καὶ μετρητὰ στὴν τράπεζα.

— Γιὰ πὲς μας, τὸν εἶδες ἐσύ;

— Μπὰ!. πρὸς νὰ πάω μέσα! Τώρα διώχνουν τὸν κόσμον...

— Καὶ πὼς ἔκανε γιὰ τὴν δεκάρα !... μπορούσε γὰρ σὲ φάη !.

— Ἄ, γιὰ θυμήσου, κυρὰ Ἑλένη, τὴν κυρὰ Παγώνα ; Ἐσεῖς δὲν τὴν προφτάσατε... Εἴτανε μιὰ καλὴ γυναικοῦλα ἡ καϋμένη !. Καθόταν στὸ σπίτι τοῦ γέρο Κάργα, στὸ διπλανό, εἶχε δυὸ δωμάτια. Κελεிடῆς δὲν εἶχε δουλιὰ ὁ ἄντρας της, τὸν εἶχαν πάψει, καὶ δὲ μπορούσε νὰ πληρώσει τὸ νοίκι, τοὺς πέταξε στὸ δρόμο, καὶ χειμῶνα καιρό !. Ἐξω τὰ πράγματά τους στὸ δρόμο, κρεβάτια, στρώματα, κούνια... Καὶ ὁ οὐρανὸς νᾶνε ἑτοιμος γιὰ βροχή !.

— Κέπιασε δὲ θυμᾶσαι ;. πὺν τρέξαμε νὰ τοὺς βοηθήσουμε νὰ βάλλουνε κάπου τὰ πράγματά τους !.

— Γιαυτὸ πῆγε σὰ σκύλος !.

— Κατὰ τὴν ψυχὴ του !.

— Ἄς τὰ πάρει μαζί του τώρα ἂν μπορεί !.

— Καὶ τί τᾶθελε πὺν τᾶκανε ;

— Νὰ τὰ φάνε ἄλλοι !.

— Καὶ δὲν παντρευόταν ὁ βλάκας !...

— Αὐτὸς νὰ παντρευεῖ. Τὶ λές ! Αὐτὸς εἶχε ἔχθριτα στὶς γυναῖκες !.

Καὶ γιαυτὸ πῆγε σὰν τὸ σκύλο...

— Καὶ βρώμησε...

Πάνω σαυτὴ τὴν ὁμιλίᾳ μιὰ φωνὴ ἀκούστηκε :

— Τᾶδατε, τᾶδατε !.

Οἱ γυναῖκες γύρισαν καὶ κοίταξαν στὴν πόρτα...

Μιὰ γορὰ μαυροφόρα, ἀδύνατη, ψηλὴ, μελαχροινὴ, μὲ τὰ μάτια πολὺ ζωηρά, μάτια φειδίσια, εἶχε σταθεῖ. Τὸ κεφάλι της τῷχε κιαντὸ τυλιγμένο μὲ μαῦρο πανί.

— Καλῶς τὴν κυρὰ Μηλιά !. εἶπαν, ὀρίσατε, ἐλάτε !.

Αὐτὴ μπῆκε σιγά. Τὰ μαῦρα ροῦχα της εἶχαν μιὰ γιалаδά, ἥ ἓνα λοῦστρο.

— Εἶδατε πὼς ψοφοῦν οἱ τσιγκούνιδες ;

— Μὰ αὐτὸ λέγαμε καὶ μεῖς...

— Αὐτό, αὐτό, εἶπε καὶ ἡ γορὰ Μηλιά κουνῶντας τὸ κεφάλι της καθὼς πῆγαινε κοντὰ τους.

— Τὶ κάνετε ; Καλὰ ἔ ; Πάντα καλὰ ! Ἐσὺ Μαργαρώ ; ρώτησε τὴ γυναῖκα τοῦ Γρηγόρη. Ἐτσι κῆτσι !. Ὁ ἄντρας σου τὰ ρουφᾷ ἀκόμα ; Ἀκόμα !. Τὰ παίρνει τὰ σκονάκια του ὅπως λένε...

— Τὰ παίρνει...

Ἡ γορὰ Μηλιά κούνησε τὸ κεφάλι κῆβαλε τὸ χέρι

της πάνω στὰ χεῖλιά της σὰ νάχε μουστάκι κῆθελε νὰ τὸ χαϊδέψει.

— Γιὰ νὰ δοῦμε, ἔκανε χωρὶς νὰ κοιτάζει καμμιὰ.

Οἱ γυναῖκες δὲ μίλησαν, ἡ μιὰ κοίταζε τὴν ἄλλη.

Αὐτὴ ἄρχισε νὰ λέει :

— "Ε, λοιπόν, γιὰ πέτε μου ;. Εἶδατε τὰ χάλια του, πὼς τὰ τίναζε ;. "Ε, ἔ, ἔ, ... κι' ὅλο μάζευε μάζευε, δὲν ἔδινε τοῦ ἀγγέλου νερό ! "Αφοῦ καὶ σὲ μένα, σὲ μένα, ποὺ θέλησα νὰ τοῦ κόψω τριάντα λεφτά, πῆγε νὰ με φάει ! Δὲν ξέρετε πὼς ἔκανε !. σά, σά... "Ορσε λοιπὸν πάρε καὶ τοῦτα τώρα !. Τὶ λές, τὶ λές, δὲν ξέρω γὼ τὰ θέλω ὅλα οὔτε πεντάρα δὲ σοῦ κόβω !. μούκανε.

Καὶ ἡ γορὰ Μηλιά λέγοντας αὐτὰ τὰ τελευταῖα, μιμήθηκε τὴ φωνὴ τοῦ γέρο Κάργα. Κῦστερα μὲ τὴ φωνή της :

— Καὶ τὶ σόλες νομίζετε μοῦδαλε ;. Γιὰ πέτε μου ;. Δὲ θὰ τὸ πιστέψετε !. Χαρτόνι !.

— "Ελα...

— Ναί, ναί χαρτόνι !. Σὲ πέντε μέρες πάνε, ἔξω τὰ πόδια μου !. Πῆγα καὶ τοῦ τᾶδειξα. Κοίταξε, τοῦ λέω, τὶ χάλια εἶνε αὐτά ; Τὶ μοῦπε νομίζετε, αὐτός ; "Ετσι εἶνε τὰ πετσιὰ σήμερις, ἐγὼ τὰ κάνω τὰ πετσιὰ ;

Καὶ ἡ γορὰ Μηλιά πάλι τὸν μιμήθηκε, πὼς τῆς τῶπε.

"Ενας μάγκας ξυπόλιτος, μὲ μακρὸνὰ δίχρωμα ξανθοκάστανα μαλλιά, μπῆκε μέσα...

— Κυρὰ Μηλιά, ἐδῶ εἶσαι καὶ σὲ ζητῶ !. φώναξε.

— Τῖνε βρέ ;.

— Ψιλούλια θὰ τσεπώσεις !. Πάρε γρήγορα, μὰ γρήγορα τὰ σύνεργά σου κῆλα !.

— Ποὺ βρέ ;.

— Ποὺ βρέ ! Νὰ στοῦ κὺρ Κάργα ποὺ τὰ καργάρισε !.

— Καὶ ποιὸς στῶπε, βρέ ;.

— Ποιὸς στῶπε βρέ !. Τάνήψια του μοῦ τῶπαν, ποιὸς ἄλλος !.

— Αὐτοί ;

— "Αμ' ἐγὼ ;. Θὰ τὸν συγυρίσεις, θὰ τὸν πλύνεις μὲ κρασάκι...

— Μὰ αὐτὸς βρωμᾷ, τὸ ξέρουνε ;

— Οὔ, οὔ !. πὼς δὲν τὸ ξέρουνε, ἀφοῦ κρατοῦν τὴν μύτη τους !.

"Η γορὰ Μηλιά στάθηκε σκεπτικιά γιὰ λίγο...

— Σὰ δύσκολο, ἔκανε ἔπειτα. Γιὰ πᾶμε νὰ τοὺς μιλήσω γώ...

Χαιρετήσε τὶς γυναῖκες. Τὰ μάτια τῆς σπληνώθηκαν
γιὰ μιὰ στιγμή στῆς Μαργαρώς τὰ μάτια, καὶ σὰ νᾶνοιζαν.
Κέφυγε μαζί με τὸ μάγκα.

Ὁ ἥλιος ἔψηνε τὴν αὐλὴν. Κανεὶς δὲν ὑπῆρχε. Ἡ
πόρτα τῆς αὐλῆς κλειστὴ καὶ ἡσυχία. Μόνο ψηλὰ στὸ
μεγάλο δέντρο ἓνας τζίτζικας εἶχε ἀρχίσει τὸ τραγούδι
του.

Ξαφνικὰ ἡ πόρτα τῆς αὐλῆς ἀνοίξε καὶ μπῆκε ἡ γρηὰ
Μηλιά. Καὶ σιγὰ μετὰ τὰ λουστράτα τῆς μαῦρα ροῦχα σὰ
νᾶταν κάποιο κακὸ φάντασμα, ἢ ὁ θάνατος αὐτός, προ-
χώρησε στὴν αὐλὴ καὶ πῆγε καὶ χτύπησε σιγὰ τὸ γυρτό
παράθυρο τῆς Μαργαρώς.

— Ποιός; ἀκούστηκε ἀπὸ μέσα.

— Μαργαρώ! Ἐγὼ εἶμαι...

Τὸ παράθυρο ἀνοίξε καὶ φάνηκε ἡ Μαργαρώ.

— Κυρὰ Μηλιά,...

Αὐτὴ τῆς ἔνεψε.

— Κοιμώσουν; τὴ ρώτησε ἔπειτα.

— Ὁχι, κάτι ἔραβα...

— Ὁ Γρηγόρης κοιμᾶται;

— Ὁχι, δὲν ἦρθε.

— Ἄ, καλὰ... Ἀνοιξέ μου...

— Ἀνοιχτὰ εἶνε...

Ἡ γρηὰ Μηλιά ἀνοίξε καὶ μπῆκε...

— Νὰ πάρε αὐτό, εἶπε στὴ Μαργαρώ, βγάζοντας ἀπ'
τὸ πλατὺ σακκάκι τῆς μιὰ μποτίλια...

Πέρασε λίγος καιρὸς.

Μιὰ βραδιὰ στὴν ταβέρνα τοῦ Ντάρρα, οἱ φίλοι τοῦ
Γρηγόρη, ὁ Σκλαβάκος καὶ ὁ Φανόπουλος μιλοῦσαν γιαὺ-
τὸν μετὰ κάτι ἄλλους...

— Πὼς πῆγε ὁ φουκαρᾶς ὁ Γρηγόρης εἶνε πιά γνω-
στό, ἔλεγε ὁ Σκλαβάκος. Λένε πὼς τὸν δηλητηριάσανε!
Νά, εἶχαν πεῖ στὴ γυναῖκα του, πὼς ἂν τοῦ δώσει καὶ πιεῖ
κρασί, πὺν θάχουνε πλύνει νεκρό, τὰποπλύματα, δὲ θὰ
θελήσει πιά νὰ βάλει στὸ στόμα του κρασί, θὰ τὸ κόψει!

Κι' αὐτὴ τοῦ ἔδωσε...